МАЙСТОРИ НА ПРИКАЗКАТА

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“

Ханс Кристиан Андерсен

ПРИКАЗКИ

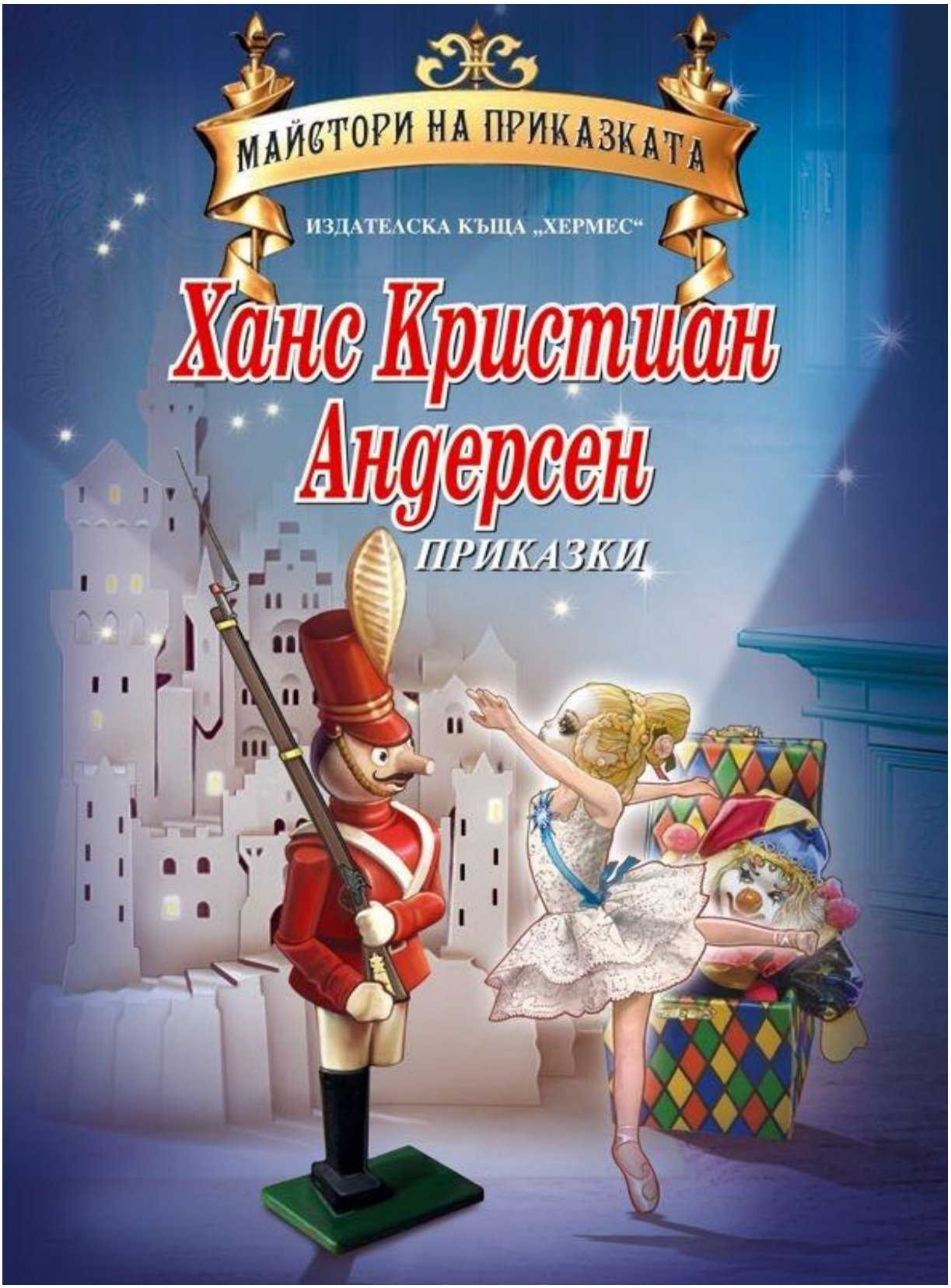

Ханс Кристиан Андерсен

Храбрият оловен войник

Имаше някога двайсет и пет оловни войници, които бяха направени от една стара оловна лъжица. Те държеха пушките си на рамо, стояха с дигнати глави и бяха облечени в червени мундири, украсени със синьо — да, чудно хубави бяха тия войници! Първите думи, които те чуха, когато отвориха капака на кутията им, бяха: „Ах, оловни войници!“ Тия думи извика едно малко момченце и запляска с ръце. То получи оловните войници за рождения си ден и веднага започна да ги нарежда по масата. Всички войници бяха съвсем еднакви, само един от тях не приличаше на другите: той имаше само един крак, защото беше излян последен и оловото не бе стигнало за него. Но той стоеше върху единия си крак също тъй здраво, както и останалите, и тъкмо поради тая причина изглеждаше най-интересен от всички.

На масата, където малкото момченце нареди войниците, имаше и много други играчки, ала най-хубава от всички беше един картонен палат. През малките прозорци можеше да се надникне вътре в залите. Пред самия палат се виждаха мънички дръвчета около едно парченце огледало, което представляваше езеро. По езерото плуваха и се оглеждаха восъчни лебеди. Това беше чудно хубаво, но най-хубаво от всичко беше едно момиченце, което стоеше посред разтворените врати на палата. То беше изрязано от хартия и бе облечено в копринена рокличка. През рамото му се спущаше тясна синя панделчица, а на гърдите му светеше блестяща звезда, голяма колкото цялото му лице. Момиченцето стоеше на един крак, с протегнати ръце — то беше балерина, а другият му крак бе дигнат тъй високо, че нашият оловен войник съвсем не можеше да го види. Той си помисли, че хубавицата е също като него с един крак.

— Ето жена за мен! — каза си той. — Само че тя, както изглежда, е от благородно семейство, живее в палат, а аз имам само една кутия, в която сме натъпкани двайсет и пет души — там няма никакво място за нея! Но все пак нека се опитам да се запозная.

И той се скри зад табакерката, която също стоеше на масата. Оттук войникът можеше да наблюдава отлично чудната балерина, която продължаваше да стои на един крак, без да губи равновесие.

Късно вечерта сложиха в кутията всички други оловни войници и всички хора в къщата легнаха да спят. Сега играчките започнаха сами да играят „на гости“, „на война“ и на криеница. Оловните войници заблъскаха капака на кутията, те също искаха да играят, но не можеха да излязат. Малкият Троши-Орешко се премяташе, калемът скачаше върху плочата. Дигна се такъв шум и олелия, че и канарчето се събуди и започна също да говори, само че в стихове. Не мръднаха от местата си само балерината и оловният войник: тя стоеше както по-рано издигната на пръстите си, с протегнати ръце, той пък държеше бодро пушката си и не сваляше очи от нея.

Удари дванадесет часа. Щрак! — и табакерата се отвори.

В нея имаше не тютюн, а едно малко таласъмче. Каква изненада!

— Хей, войниче! — извика таласъмчето. — Какво си ококорил очи? Оловният войник се престори, че не чува нищо.

— Чакай, аз ще ти дам да разбереш! — рече таласъмчето.

На сутринта децата станаха и сложиха оловния войник на прозореца.

Изведнъж — дали от таласъмчето или от вятъра — прозорецът се отвори и нашият войник полетя с главата надолу от третия етаж. След миг той стоеше върху уличната настилка, обърнат с едничкия си крак нагоре: главата и пушката му се бяха забили между камъните.

Момченцето и прислужницата изтичаха веднага долу да го търсят, но въпреки всички усилия не можаха да го намерят. Те насмалко щяха да настъпят оловния войник и все пак не го забелязаха. Ако той им беше извикал: „Тук съм!“ — те, разбира се, щяха да го намерят веднага но той сметна за неприлично да крещи на улицата: нали носеше мундир!

Закапаха дъждовни капки. Капка след капка, докато най-сетне плисна пороен дъжд. Когато времето се проясни отново, дойдоха две улични хлапета.

— Я — каза едното. — Оловен войник! Да го пуснем да плува!

И те направиха от вестник малка лодчица, сложиха в нея оловния войник и я пуснаха във водата. Хлапетата тичаха отстрани и пляскаха с ръце. Господи, какви вълни шумяха във водата! След такъв проливен дъжд потокът, разбира се, беше буен.

Лодчицата подскачаше и се въртеше на всички страни така, че оловният войник трепереше цял, но се държеше храбро: с пушка на рамо, с дигната глава, с изпъчени гърди.

Лодката заплува под някакви дълги мостове; стана тъй тъмно, като че оловният войник попадна отново в кутията си.

„Къде ли отивам? — помисли си той. — Да, за всичко туй е виновно само таласъмчето! Ах, защо не е сега с мен поне оная хубавица, пък ако ще да стане и два пъти по-тъмно!“

В тоя миг отнякъде изскочи един голям плъх.

— Имаш ли паспорт? — попита той. — Дай си паспорта!

Но оловният войник мълчеше и стискаше здраво пушката си. Лодката се носеше, а плъхът тичаше след нея. У, как скърцаше той със зъби и как крещеше на тресчиците и сламчиците във водата:

— Дръжте го! Дръжте го! Той не е платил, не си е показал паспорта!

Но потокът носеше лодката все по-бързо и по-бързо и оловният войник вече виждаше светлина отпреде си, когато изведнъж се чу такъв страшен шум, който би смутил и най-големия храбрец. Представете си — на края на моста водата се изливаше в един голям канал! За оловния войник това беше също тъй страшно, както за нас е страшно да се приближаваме с лодка към бездната на някой стръмен водопад.

Да се върне назад беше невъзможно. Лодката с оловния войник се плъзна надолу. Войникът не мигна дори с око. Лодката се завъртя… веднъж, двапъти, напълни се с вода и започна да потъва. Оловният войник се скри до гуша във водата. И още по-дълбоко… Водата покри главата му! В тоя миг той си спомни за хубавицата: да, той не ще я види вече. В ушите му звучеше бойната песен:

Върви напред, войниче,
не бой се от смъртта!

Хартията се разкъса, оловният войник падна на дъното и в същия миг една риба го глътна.

Каква тъмнина! Тук беше още по-лошо, отколкото под моста. Но оловният войник се държеше храбро и здраво стискаше пушката си.

Рибата се мяташе насам-натам, правеше страшни скокове и изведнъж замря като ударена от мълния. Блесна светлина и някой извика:

— Оловният войник!

Един рибар бе уловил рибата, беше я занесъл на пазара, сетне тя попадна в кухнята и прислужницата я разпра с един голям нож. Прислужницата хвана оловния войник с два пръста и го занесе в стаята, където всички се насъбраха да видят чудния пътешественик. Но оловният войник не се възгордя от това. Сложиха го на масата и колкото и чудно да изглежда, той се намери в същата стая, видя същите деца, същите играчки и великолепния дворец с хубавичката балерина! Тя стоеше, както и по-рано, на един крак, а другият беше издигнат високо във въздуха. Оловният войник се трогна и едва не зарони сълзи от олово, но се въздържа, защото туй беше неприлично. Той гледаше хубавицата, а тя него, без да си кажат нито думица.

Изведнъж едно от децата хвана оловния войник и без всякаква причина го хвърли право в печката. Навярно и за туй беше виновно таласъмчето!

Оловният войник се окъпа в светлина, стана му ужасно топло от огъня ли или от любовта и той сам не знаеше. Боята му се смъкна съвсем, той цял побеля — от пътуване или от скръб — кой знае? Той гледаше балерината, а тя — него; той чувствуваше, че се разтапя, но продължаваше да стои храбро с пушка на рамо. Изведнъж вратата на стаята се разтвори, вятърът грабна балерината и тя отлетя като силфида* право в печката при оловния войник, светна за миг и изчезна! А оловният войник се стопи и стана на топчица. На другия ден прислужницата намери в пепелта на печката едно малко оловно сърчице. От балерината пък бе останала само звездата, но и тя беше почерняла като въглен.

[* Силфида — въздушен дух. Б. пр.]